

GÂNDURI DESPRE MUZICĂ - CARTEA TOTALĂ

Elsa Dorval Tofan

Adrian Grauenfels inovează cu abilitatea creatorului futurist, exaltând promovarea noului, contrapunând convențiilor trăirea libertății absolute, propunând cultul dinamicii industriale, dar și al vitezei care pulverizează formele, experimentând libertatea deplină a limbajului și emanciparea față de formele învechite. Dar nu limbajul artistic mă preocupă în volumul intitulat *Gânduri despre muzică*, volum apărut de curând la editura Saga, un volum realizat cu participarea **Dr. Sofia Gelman Kiss, Adriana Ausch, Maria Sava, Mary Springfels, Cristina Enescu Aky, Amalia Achard, Michael Talbot, Adrian Lesenciuc**, dar și muzica, printre alți creatori propuși audiției, regretatului Leonard Cohen. Sursele folosite pentru realizarea acestei antologii artistice, căci nu este numai una muzicală, literară sau de artă plastică, ci toate acestea în sinergie sunt indicate transparent încă de la începutul volumului (Surse: Enciclopedia Britannica, Wikipedia, Lightups.ro, www.symphozik.info, Indro Montanelli – Istoria Grecilor, Huskie Commons), o invitație directă lansată cititorului care, în lectura sa, ar dori să se poată repera sau să poată aprofunda un subiect prolific.

Cartea nu se intitulează *Antologie de muzica*, *O posibilă istorie a muzicii*, ci *Gânduri despre muzică*. Cu alte cuvinte, autorul, autorii nu își propun să creeze un volum didactic, de referință pentru istoria muzicii, a culturii în sens larg, mai degrabă invită cititorii la o posibilă inițiere, o

călătorie într-un teritoriu vast, un spațiu de observație, de analiză, dar și de selecție pe baza unor filtre personale și a culturii generale uitată, delăsată din funcția ei formatoare. O antologie, prin urmare, așa după cum au sesizat-o realizatorii volumului, asumat, într-un context al refuzului generalizat al cunoașterii. Iată declarația de principiu pe care Adrian Grauenfels o lansează în cuvântul de început:

Cultura este acel ceva care ține împreună o comunitate și care, așa cum spune cuvântul însuși, ne permite să cultivăm, de la sămânță la fruct și din nou la semințe, astfel încât să putem produce un nou fruct. Noile inovații tehnologice, deși utile, nu sunt necondiționat necesare. Lipssește acea "cultură generală" generică despre care se vorbește adesea, dar nu se practică. (...). De ani, nu mai aud prin ferestrele mele deschise muzică clasică sau vreun copil cântând la pian. Muzica este cea mai puternică dintre arte. Este strâns legată de istoria umană, de poezie, de armonie, de legende și de folclor. Aceste legături dorim să le subliniem. Muzica cuprinde un teritoriu vast care merită a fi cercetat. Revelația muzicii este o mare bucurie estetică, poate produce fascinație și extaz, dar pentru a atinge culmile percepției este necesar un oarecare antrenament și educație în materie. (...). Așa se face, că împreună cu colegi și prieteni am încercat să trecem în revistă 2500 de ani de muzică în speranța că vom găsi câțiva cititori/ascultători interesați să descopere un teritoriu neglijat. Inovația principală a cărții de față este că permite audiții muzicale ale unor exemplificări judicioase, legate de textul parcurs, în paralel cu lectura.

Acesta este motivul pentru care nu limbajul artistic, după cum am afirmat la început, îmi va reține atenția, ci inovația volumului, anunțată de autor, faptul că această carte reprezintă un produs artistic nou, distinct, devenind în sine o operă în care arta se întâmplă. O carte cu muzică, despre muzică în cuvinte potrivite, pagini de literatură ilustrată grafic pe măsură. Un nou concept, *cartea totală*. **Nelson Goodman** (7 august 1906 - 25 novembre 1998) filozof și estetician american, cunoscut, de asemenea, alături de **Danto și Dickie** * ca reprezentant fondator al esteticii analitice și al mereologiei, discipol al lui Clarence Irving Lewis și Carnap, nu considera clasele și părțile ca deținând o realitate.

Goodman constata că estetica literară este blocată de tentative disperate pentru a răspunde la întrebarea *Ce anume este arta?* O întrebare care se confundă, de fapt, cu o alta, de ordin de calitativ, anume, *Ce anume este arta de calitate?*, dezbateră devenind acută în cazul unei pietre de pe marginea drumului expusă într-un muzeu de artă, ca și în cazul artei conceptuale, a mediului înconjurător, exemplul unei bări de protecție expusă într-o galerie de artă... Dacă sunt opere de artă, atunci toate

pietrele, toate componentele de caroserie sunt opere de artă? Dacă lucrurile nu stau așa, ce anume separă ceea ce este și ceea ce nu este o operă de artă? O parte a problemei vine din faptul că, întrebarea nu este corect formulată, prin urmare, nu putem recunoaște că un obiect poate fi în anumite momente o operă de artă, pierzând această calitate în altele. De fapt, după Goodman (*Manières de faire le monde* - 1977) corect ar fi să formulăm următoarea interogație: *Când un obiect funcționează ca operă de artă?* Sau mai simplu, mai concis, *Când se întâmplă arta?* Un obiect care funcționează ca un simbol, iată o operă de artă, ceea ce volumul *Gânduri despre muzică* este, negreșit, o reprezentare elocventă a ideii de cultură, accesibilă imediat prin simpla răsfoire a cărții care se citește, se ascultă, se vizionează, *cartea totală* care preface intransigența comunicării valorilor universale într-o simpatică sală de spectacol, indiferent unde se află așezată, pe birou, pe un raft de bibliotecă, în rucsac. O invitație afabilă la recunoșterea binelui, adevărului, frumosului pe ritm de jazz.

---

* *Ce este arta?*

Renumitul autor și critic **Arthur C. Danto** abordează această întrebare fundamentală și complexă. Parțial monografie filosofică și parțial meditație memorialistică, *Ce este arta* contestă interpretarea populară potrivit căreia arta este un concept indefinibil, scoțând în schimb la lumină proprietățile care îi conferă un sens universal.

În eseuul său, "Ce este arta?", **George Dickie** propune o definiție a artei mult mai simplă decât a multor filosofi dinaintea sa. Potrivit lui Dickie, o operă de artă este un artefact cărui un reprezentant al artei i-a conferit statutul de candidat la apreciere. Acest reprezentant poate fi un curator de muzeu sau un critic de artă, dar poate fi și pur și simplu artistul însuși. Într-un

fel, definiția artei dată de Dickie nu este decât o versiune mai detaliată a afirmației lui Arthur Danto conform căreia "nimic nu este o operă de artă fără o interpretare care să o constituie ca atare". Ambii bărbați afirmă, în esență, că dacă o persoană numește un lucru artă, acesta este artă, indiferent de ceea ce este acel lucru. NR

La patru voci.....

Pictorul **David Kockney** combinând plimbarea în natură cu pictura unui drum prin California cu muzică de Wagner:

Într-o după-amiază răcoroasă din decembrie, un prieten și cu mine stăteam într-o mașină care mergea la ralanti la intersecția dintre Las Flores Canyon Road și Pacific Coast Highway, în Malibu, pregătindu-ne să asistăm la o reprezentație a "Wagner Drive", o lucrare audiovizuală de mari dimensiuni a artistului David Hockney. Eram singurul public al piesei, dar și executanții ei. Prietenul meu conducea; eu operam la casetofon. Când ceasul a indicat ora 16:09 - patruzeci de minute înainte de apusul soarelui - am apăsat butonul Play pe secvența de înregistrări pe care Hockney a specificat-o pentru eveniment.
(text- Alex Ross)

